

TÜRÜK

2022, Yıl/Year: 10, Sayı/Issue: 28, ISSN: 2147-8872

TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
TURUK International Language, Literature and Folklore Researches Journal

Geliş Tarihi / *Date of Received*: **08.02.2022**

Kabul Tarihi / *Date of Accepted*: **15.02.2022**

Sayfa / *Page*: 190-213

Research Article / Araştırma Makalesi

Yazar / *Writer*:

Ergün Veren

ergunveren@hotmail.com

TÜRKİYE'DE 2021 YILINDA YAPILAN DEDE KORKUT KİTABI MERKEZLİ ÇALIŞMALAR

Öz

Türkiye'de 2021 yılında ağır ekonomik koşulların ve Covid-19 salgının etkileri yoğun olarak yaşanmıştır. Bu olumsuzluklara rağmen *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmalara devam edilmiştir. Türk kültürünün temel yazılı kaynaklarından biri olarak kabul edilen *Dede Korkut Kitabı*'nın Korkut, Dede Korkut, Dedem Korkut, Korkut Ata adlarıyla anılan bir Türk Ozan tarafından "düzülerek" sözlü kültür ortamında kuşaklar arası aktarımla XV-XVI. yüzyılda yazılı kültür ortamına geçirilen destanî hikâyeler [boylar] bütünü olduğu bilinmektedir. *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmalar Dresden ve Vatikan nüshaları ile Günbed Yazması zemininde gerçekleştirilmektedir. *Dede Korkut Kitabı* zemininde, 2021 yılında Türkiye'de pek çok popüler, bilimsel, kültürel ve sanatsal formu çalışma yapılmış, etkinlik düzenlenmiştir. Bu çalışmaların hangi şekil ve hangi miktarda üretildiği; miktar ve şekil olarak hangi sebep ve saiklerden etkilendiği; -varsa- bu etkilerin ve etki değerlerinin düzeyinin neler olduğu bu yazının odaklandığı sorulardır. Vurgulanan bu soru/ndan yola çıkılarak 2021 yılı içinde Türkiye'de gerçekleştirilen *Dede Korkut Kitabı* zeminli çalışmalar tespit edilmiş; İstatistik ve açıklamalı/karşılaştırmalı analiz yöntemlerinden yararlanılarak irdelenmeye çalışılmıştır. Sonuçta 2021 yılında yapılan *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmaların çeşitli sebep ve saiklerden farklı oranlarda ve olumlu/olumsuz yönde etkilendikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut Kitabı, boy, yayın, Türkoloji, kültür

BOOK OF DEDE QORQUT [KORKUT] BASED STUDIES APPEARED IN TURKEY IN 2021

Abstract

The effects of the Covid-19 epidemic and severe economic conditions in 2021 were experienced intensely in Turkey. Despite of these negativities, studies, based on the Book of Dede Korkut has been continued. Widely known as one of the main manuscripts of Turkish culture and prime example of the oldest genre of Turkish literature -epic-, Dede Korkut Kitabı (Eng. Trans. The Book of Dede Korkut/The Book of Grandfather Korkut) was improvised by a Turkish ozan (Minstrel) Dede Korkut who also called as Dedem Korkut (My Grandfather Korkut), Korkut Ata (Ancestor Korkut) among Turks. As it is known, the studies based on the Book of Dede Korkut has been carrying out on the basis of the Dresden and Vatican copies and the Günbed Manuscript. On the basis of the Book of Dede Korkut, many popular, scientific, cultural and artistic forms of work were carried out, and organized events in 2021 in Turkey. In what form and in what quantity these works were produced; what causes and motives are affected in terms of quantity and form; -if any- what are the levels of these effects and effect values are the questions that this article focuses on. Being focused on this very question, I aimed to evaluate Dede Korkut studies which appeared during 2021. This very statistical, annotative and comparative evaluation on these studies has addressed them in the light of folklore theories. As a result, it is seen that above-mentioned events related to The Book of Dede Korkut have influenced them in positive and negative aspects.

Key Words: Book of Dede Qorqut, narration, publication, Turcology, culture

Giriş

Türkiye’de 2021 yılında, etkilerini 2019 Mart ayından itibaren göstermeye başlayan Covid-19 salgınının sonucu olarak hayat tarzı, insan ilişkileri, sağlık, ticaret, beslenme, kültür, eğitim vd. pek çok ortam biçimi ve hâl tarzı yeniden kurgulanarak gündelik hayata dâhil edilmeye devam edilmiş, diğer yandan ağır ekonomik şartlarla mücadele edilmek zorunda kalınmıştır. Eğitim ve kültür alanında yapılan ders, sempozyum, söyleşi, konferans, anlatı vb. formlu etkinlikler; genel ağdaki video paylaşım sitelerindeki kanallar, sosyal paylaşım hesapları ve görüntülü iletişim programları üzerinden “uzaktan” gerçekleştirilmeye devam edilirken bu faaliyetlerin yüzyüze uygulamaları da hayata geçirilmeye başlanmıştır.

Diğer yandan Türk milli hafızasının sembol eserlerinden biri olan *Dede Korkut Kitabı* odağında yapılan çalışmalara Türkiye’de bir asırdan fazla süredir devam edilmektedir.

Türkiye’de 2020 yılında *Dede Korkut Kitabı* merkezli (7) tez, (65) [7 bilimsel, 3 eğitim, 55 popüler] kitap, (50) makale, (33) bildiri ve (21) çeşitli etkinlik [sempozyum, konferans, yarışma, dijital ortamda uzaktan ders programı, uzaktan etkinlik/oyun, uzaktan anlatı programı, uzaktan söyleşi programı] tespit edilmiştir (Veren, 2021: 351-380)

Dede Korkut Kitabı zemininde, önceki yıllardaki¹ gibi 2021 yılında da Türkiye’de pek çok popüler, bilimsel, kültürel ve sanatsal formlu tez, kitap, makale, bildiri yayımlanmış, ulusal ve

¹ 2020 yılı öncesi gerçekleştirilen *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmaların sayısal dökümü için bkz.: Veren 2018; 2020: 525-526; 2021: 351-380).

uluslararası etkinlik düzenlenmiştir. Peki, söz konusu bu çalışmalar hangi formlarda, hangi miktarlarda üretilmiş/gerçekleştirilmişlerdir? Nicelik ve form bağlamında herhangi sebep ve saikten/saiklerden etkilenmişler midir? Etki vaki ise nelerdir, etki değerlerinin düzeyi hangi seviyededir?

Bu çalışmada yukarıda vurgulanan soru/ndan yola çıkılarak 2021 yılı içinde Türkiye’de gerçekleştirilen² *Dede Korkut Kitabı* zeminli çalışmalar tespit edilmiş; İstatistik ve açıklamalı/karşılaştırmalı analiz yöntemlerinden yararlanılarak irdelenmeye çalışılmıştır.

2021 Yılı Çalışmalarına Dikkatler³

Türkiye sahasında 2021 yılında *Dede Korkut Kitabı* merkezli (7) tez, (58) [12 bilimsel, 7 eğitim yardımcı materyali, 39 popüler] kitap, (51) makale, (19) bildiri ve (27) çeşitli etkinlik [konferans, belgesel projesi, film festivali, uluslararası toplantı, uzaktan söyleşi programı, uzaktan tanıtım programı, uzaktan konferans] tespit edilmiştir⁴:

Tezler

1. Çobanoğlu, Sacide (2021), *Halkbilimi Bağlamında Dede Korkut Hikâyelerinin Halk Felsefesi ve Metaetiksel Çözümlemesi*, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi. [Halkbilimi, Etik ve Metaetik kuramlarından faydalanılarak yapılan disiplinlerarası çalışma sonucunda “Halkbilimsel Metaetik Kuramı” ortaya konmuş ve kuramın araştırma yöntemi olan “Halkbilimsel Temellendirme ve Metaetiksel Çözümleme Yöntemi” geliştirilmiştir. Dede Korkut hikâyeleri “Halkbilimsel Metaetik Kuramı” çerçevesinde ve “Halkbilimsel Temellendirme ve Metaetiksel Çözümleme Yöntemi” ile incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda Dede Korkut hikâyelerinde, aktarılmak istenen Türk halk felsefesi tespit edilmeye çalışılmıştır.]
2. Söğüt, Yasemin (2021), *Dede Korkut Kitabı’nda Geçen Hayvan İsimlerinin Kültürel Etimolojisi*, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Nevşehir: Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. [*Dede Korkut Kitabı’nda* ismi geçen hayvanların etimolojisinden yola çıkarak kültürel izlerinin takip ve tespitinin amaçlandığı çalışmada, adı geçen hayvanlar üzerinden Oğuz inanç ve düşünce sistemi ile sosyo-psikolojik ve kültürel yapısı anlamlandırılmaya çalışılmıştır.]
3. Dalaman, Murat (2021), *İslamiyet Öncesi Türk Efsane, Destan ve Hikâyelerinde Doğum, Ölüm, Evlilik ve Bayram Merasimleri (Oğuz Kağan Destanı ve Dede Korkut Hikâyelerine Göre)*, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi. [Türk kültür mahsullerinde geçen doğum, evlilik, bayram merasimleri ve ölüm motiflerinin tespitinden hareketle Oğuz Kağan Destanı ve Dede Korkut boylarında söz konusu motiflerine yönelik olarak yapılan çalışmada, örf ve adetlerin ortaya çıkış sebebi ve kökenleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.]
4. Serenli, Elif (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri ile Mahabharata Destanı’nda (I ve II. Bölüm) Yer Alan Toplumsal Hayata Ait Motiflerin Karşılaştırılması*, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi. [Her iki metinde yer alan toplumsal hayata dair ortak motiflerdeki benzerlik ve farklılıklardan hareketle yapılan çalışmada, Oğuz ve Hint toplum yapılarındaki benzer ve farklı yönleri tespit edilmiştir.]

² Yüksek Öğretim Kurumu (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı-Telif Hakları Genel Müdürlüğü (<http://www.telifhaklari.gov.tr/kitap-bandroller/>), DergiPark Akademik (<https://dergipark.org.tr/tr/>), Google Akademik (<https://scholar.google.com/>) kitap e-satış linkleri (<https://www.kitapsec.com/>), (<https://www.kitapambari.com/>), (<https://www.kitapyurdu.com/>) ve basılı literatür taranmıştır.

³ Metin içinde yer alan boy, hikâye, destan şeklindeki imla farklılıkları yazarların/yayıncıların tasarruflarından kaynaklanmaktadır.

⁴ Taranan kaynaklarda yer almayan, dikkatlerden kaçan yahut tespit edilemeyen çalışmalar da muhtemeldir.

5. Balkan, Oğuz (2021), *Dede Korkut Kitabı'nda Hâl Kategorisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi. [“İsmin cümle içinde çeşitli çekim unsurları alarak veya anlamsal olarak yükleme bağlanacak şekilde üstlendiği belirli görevleri içeren bir dil bilim kategorisi” şeklinde de tanımlanan hâl (durum) kategorisi zemininde yapılan çalışmada, *Dede Korkut Kitabı'ndaki hâl kategorisi unsurları, belirlenen hâl kategorisi tasnifi ışığında boylardan seçilen örnek cümlelerle incelenmiştir.*]
6. Kurt, Mustafa Cankut (2021), *İletişim Sosyolojisi Açısından Örtmeceler: Dede Korkut Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi. [İnançları, değerleri, korkuları ve umutları yansıtan bir gösterge ve daha önemlisi onu kullanan insanların “diğerlerinden” farklarını gösteren, o insanları “özel” kılan bir unsur olarak değerlendirilen örtmece kavramı zemininde hareket edilen çalışmada, Dede Korkut boylarında yer alan örtmeceler yapısal olarak göstergebilimsel analizle yoluyla incelenerek yorumcu yaklaşımla değerlendirilmiş; örtmecelerin Türk tabularının sosyo-psikolojik fonksiyonlarının anlaşılması ve örtmecelerin kullanımında sosyo-kültürel faktör ve motivasyonların anlaşılması üzerinde durulmuştur.]
7. İnan, Selime (2021), Oğuz Kağan ve Dede Korkut Destanlarında Dağ Kültü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi. [Türk toplumunun inanç ve düşünce dünyasının destanlar yardımıyla incelemenin de mümkün olabileceği varsayımından hareketle yapılan çalışmada, Türk din ve inanç sisteminde dağ anlayışı tahlil edilerek buraların yaylak-kışlak, hakan çadırının kurulduğu kutlu yer, ordunun sefere hazırlandığı karargâh vb. işlevlerinin olduğu ileri sürülmüş, söz konusu metinlerde adı geçen dağların yerlerinin tespitine çalışılmıştır.]

Kitaplar⁵

1. Anık, Cengiz (2021), *Dedem Korkut Der ki: Dede Korkut Destanlarının Mirası Üzerine Gösterge Bilimsel ve İdeolojik Analiz Teknikleriyle Akademik Bir İnceleme*, İstanbul: Albaraka Kültür Sanat Yayıncılık, (BST: 16.04.2021). [Ergenlik sonrasına adım atmış 20'li, özellikle 30'lu yaşları idrak eden ve kendisini “işe yarar” birisi olarak algılamayan ya da “işe yarar” olmadığı ima ve ifadelerine maruz kalan gençlere yönelik olduğu kaydedilen bu çalışmada, insani değerlerinden arındırılan modern bireyin karşı karşıya kaldığı açmazlar ve yetmezlikler ortaya konularak bunlara karşı Dede Korkut boyları gösterge bilimsel ve ideolojik analize tabi tutulduktan sonra göz önüne serilen insani değerler -ahlaki ilkeler ve erdem kriterleri- sıralanmıştır.]
2. Bayat, Fuzuli (2021), *Mitten Tarihe Sözden Yazıya Dede Korkut Oğuznameleri*, 3. Baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat, (BST: 15.01.2021). [Dede Korkut ve Dede Korkut boylarının kavramsallaştırmalar yoluyla irdelendiği çalışmada, Türklüğün kat ettiği tarihi sürecin, günümüz değerleri karşısındaki önemine yönelik idari yapı, ideoloji, din, epik klişeler, mekân-zaman, kaos-kozmos vb. başlıklar altında çözümlenmeler yapılmıştır.]
3. Boeschoten, Hendrik. Semih Tezcan (2021), *Dede Korkut Oğuznameleri*, 6. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, (BST: 05.10.2021). [*Dede Korkut Kitabı'nın* Dresden ve Vatikan nüshalarında var olduğu ileri sürülen kimi “açık” veya “saklı” sorunların ele alındığı çalışmada, yazım yanlışlıkları ve eksiklikleri, daha önce metni okuyanların anlama yahut

⁵ BST: Bandrol satış tarihini ifade etmektedir. BST şerhine, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı-Telif Hakları Genel Müdürlüğü (<http://www.telifhaklari.gov.tr/kitap-bandroller>) verilerinden elde edilen künye bilgilerinde yer verilmiştir. Söz konusu şerh yer verilmesinde; araştırmacılar tarafından aylık ölçekte inceleme ve karşılaştırma yapılması ihtiyacı hâsıl olduğunda bilgiye erişimlerini kolaylaştırmak amaçlanmıştır.

anlayamamalarından kaynaklanan yanlışlıklar çözüme kavuşturulmaya çalışılmış; yeni okuma önerileri ileri sürülmüştür.]

4. Demir, Necati (2020), *Dede Korkut Destanı*, 4. Baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat, (BST: 04.06.2021). [Farklı coğrafyalarda çeşitli tarihlerde yazılan eserlerde Dede Korkut ve Dede Korkut anlatıları bir araya getirilmiş, yazarın görüş ve önerileriyle birlikte toplu kaynak olarak okuyucuya sunulmuştur.]

5. Ergin, Muharrem (2021), *Dede Korkut Kitabı 1-2*, 3. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, (BST: 26.03.2021). [Giriş, metin, faksimile, indeks ve gramer bölümlerini içeren çalışmada, *Dede Korkut Kitabı*'nın içerikleri açıklanmış, eserle ilgili bilgiler verilmiş, dil içi aktarımı yapılarak Dresden nüshasının esas alınmasına karşın Vatikan nüshası da yardımcı nüsha olarak kullanılarak her iki nüshanın da faksimilesi sunulmuştur.]

6. Genç, Didem (2021), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Dede Korkut Hikâyeleri*, İstanbul: Kam Yayınları. [Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının okuma metinlerinde kültürel unsurlara rastlanmakla beraber yeterli olmadığına dair tespitten yola çıkılarak yapılan çalışmada, Dede Korkut boylarının kültürel unsurları barındırması nedeniyle sadeleştirilerek Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması gerektiği üzerinde durulmuş; Yabancılara Türkçe öğretimi alanında kültürel unsurlara ağırlık verilmesi için ders kitaplarının da bu zeminde düzenlenmesi ve Dede Korkut boylarından yararlanılması önerilmiştir.]

7. Koç, Tuğba Akkoyun (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri'nin Söylem Çözümlemesi ve Kültürel Kimlik Ögeleri*, Bayburt: Bayburt Üniversitesi Yayınları. [Dede Korkut boylarındaki “örtük” anlamın ortaya çıkarılması ve kültür öğretimine yönelik iletilerin tespit edilmesinin amaçlandığı çalışmada, söz konusu boyların “söylem çözümlemesi” yöntemiyle ele alınmasının başta eğitim olmak üzere her bilimsel alana kaynaklık edebileceği, başta lise ve üniversite öğrencileri olmak üzere bütün okurların boyları anlamasına; kültürel kimliğin öğretimi ve kültürel değerlerin devamlılığı için boyların iyi anlatılması ve anlaşılmasına katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır.]

8. Özçelik, Sadettin (2021), *Dede Korkut –Gümbed Yazması- Kazan Bey Oğuznâmesi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını, (BST: 11.08.2021). [2019 yılında İran'ın Günbed şehrinde elde edilen ve genelde “Günbed Yazması” şeklinde adlandırılan Dede Korkut soylamaları ve onüçüncü boyunun incelendiği çalışmada, metin, metne dair inceleme notları, dil içi aktarım üzerinde durularak metne yönelik tamir veya okuma tekliflerinde bulunulmuştur.]

9. Özden, Yüksel (Ed.) (2021), *Kitab-ı Dede Korkut Güncel Okumalar -I-*, İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, (BST: 11.02.2021). [*Dede Korkut Kitabı*'ni medeniyet inşası zemininde yeniden okuma amacıyla yürütülen proje kapsamında yapılan çalışmada, Dede Korkut boyları “siyaset ve kamu düşüncesi”, “Ahlâk felsefesi-kadının Oğuz toplumundaki statüsü”, “iletişim ve değerler felsefesi”, “Türklerde ad verme-kişinin kendini gerçekleştirme-“ ve “Okullarda akran zorbalığı” başlıkları altında analiz edilmiştir.]

10. Tosun, Ali Rıza (2021), *Dede Korkut Tıpkı Basım-Arap Harfli Metin-Çeviriyazı-Günümüz Türkçesi*, İstanbul: Hiperlink Yayıncılık, (BST: 15.12.2021). [Dede Korkut boylarının yeniden okuma denemesinin yapıldığı çalışmada tıpkıbasıma, metne ve dil içi aktarıma yer verilmiştir.]

11. Türkmen, Fikret. Gürol Pehlivan (Hz.) (2021), *Korkut Bitig –Dünyada Dede Korkut Araştırmaları-*, İstanbul: Ötüken Neşriyat. [*Dede Korkut Kitabı* üzerine yurt dışında yayımlanmış makalelerin Türkiye Türkçesine çevrilmesinde büyük bir çaba gösterilmediği sorunundan hareketle yapılan çalışmada, 1930-2017 yılları arasında SSCB, İtalya, İngiltere, Fransa, İran, Yugoslavya, ABD, Çin ve Kore'de yayımlanan 20 makale Türkiye Türkçesine çevrilerek kitap bütünlüğünde kaydedilmiştir.]

12. Uluç, Gökbeý (2021), *Uluslararası Dede Korkut Bilgi Şöleni ve Deli Dönmez'e Ad Verme Çalıştayı'nın Tutanaklar Betiği*, İstanbul: Kutlu Yayınevi, (BST: 08.02.2021). [Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi ve Türk Dil Derneği tarafından 11-13 Haziran 2020 günleri arasında ortaklaşa düzenlenen ve *Bildiriler Kitabı* 2020 yılında yayımlanan Uluslararası Dede Korkut Bilgi Şöleni ve Deli Dönmez'e Ad Verme Çalıştayı'nda bildiriler ve Günbed Yazması üzerine yapılan tartışmaların kayıt altına alındığı tutanakların yayımlandığı çalışmayla katılımcıların görüş ve önerileri kamuoyuna sunulmuştur.]

2021 yılı içinde yukarıda sıralanan bilimsel formülü çalışmaların yanı sıra Yunus Emre Enstitüsü tarafından eğitim amaçlı "Mini Hikâyeler Serisi" yayımlanmıştır. "Türkçenin Sesi Yunus Emre", "Anadolu Hikâyeleri" ve "Dede Korkut Hikâyeleri"nin bir arada sunulduğu çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkinlere yönelik yardımcı okuma kitabı ihtiyacına cevap vermek amacıyla 15 yardımcı materyal yer almıştır. Yunus Emre Enstitüsü uzmanları tarafından B seviyesine uygun olarak hazırlanan her kitabın sonunda okuma-anlama, konuşma ve yazma sorularının yanı sıra metindeki dil yapıları ve söz varlığıyla ilgili etkinlikler de yer almaktadır. "Mini Hikâyeler Serisi" serisi içinde yer alan "Dede Korkut Hikâyeleri"ni şunlardır:

13. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Bamsı Beyrek"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

14. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Dirse Han Oğlu Boğaç Han"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

15. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Begil Oğlu Emren"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

16. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

17. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Uşun Koca Oğlu Seğrek"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

18. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Deli Dumrul"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

19. Kartallıoğlu, Yavuz (Ed.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri "Dış Oğuz Beylerinin Kazan Han'a İsyanı"*, Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

Yine 2021 yılı içinde bilimsel ve eğitim amaçlı kitapların yanı sıra aşağıda sıralanan ve "bilimsel yanı olmayan, genel okuyucu/izleyici kitlesine hitap eden" popüler kitaplar da yayımlanmıştır:

20. Adalı, Bilgin (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 6 Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, (BST: 05.10.2021).

21. Adıyan, Abdurrahman (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, İstanbul: Alis Yayıncılık, (BST: 12.10.2021).

22. Anayurtlu, Hüseyin Emre (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 2. Baskı, İzmit: Anayurt Yayınları, (BST: 25.11.2021).

23. Ayçiçek Hülya (Hz.)(2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 2. Baskı, Ankara: Türklidare Yayıncılık, (BST: 03.05.2021).

24. Aydın, Faruk (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 4. Baskı, (Yayın yeri yok): Faruk Aydın Yayını, (BST: 15.11.2021).

25. Başal, Fatma Nihal (Hz.)(2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, İstanbul. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, (BST: 19.02.2021).
26. Binyazar, Tefik Adnan (2021), *Dede Korkut*, 14. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, (BST: 12.07.2021).
27. Ceylan, İsmail Fatih (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 2. Baskı, İstanbul: BKY-Babıali Kültür Yayıncılık, (BST: 03.11.2021).
28. Çakan, Ayşe Gül (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri* [K. Kapak H.A.Y], 11. Baskı, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, (BST: 07.10.2021).
29. Çakan, Ayşe Gül (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri* [K. Kapak H.A.Y], 12. Baskı, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, (BST: 23.11.2021).
30. Çakan, Ayşe Gül (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri* [Kapak H.A.Y], 10. Baskı, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, (BST: 17.03.2021).
31. Çakman, Koray Avcı (Hz.) (2021), *Dede Korkut ve Adsız Oğul*, 2. Baskı, İstanbul. Doğan ve Egmont Yayıncılık, (BST: 13.08.2021).
32. Çeroba, Kenan (2021), *Korkutname*, Ankara: TÜRKSOY Yayınları.
33. Duran, Yaşar (2021), *Dede Korkut'la Kadına Dair Sohbetler-1*, İstanbul: Kitapyurdu Yayıncılık, (BST: 13.01.2021).
34. Ekinci, Mustafa (Çev.) (2021), *Muhtarat Min Dede Korkut*, İstanbul: Divan Yayınları, (BST: 30.06.2021).
35. Ergin, Muharrem (2021), *Dede Korkut Kitâbı*, 2. Baskı, İstanbul: Boğaziçi Yayınları, (BST: 31.08.2021).
36. Ergin, Muharrem (2021), *Dede Korkut Kitâbı*, 3. Baskı, İstanbul: Boğaziçi Yayınları, (BST: 06.10.2021).
37. Gökyay, Orhan Şaik (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 4. Baskı, İstanbul: Yeditepe Yayıncılık, (BST: 15.04.2021).
38. Gökyay, Orhan Şaik (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 5. Baskı, İstanbul: Yeditepe Yayıncılık, (BST: 06.10.2021).
39. Hacıoğlu, Hasan Selim (Hz.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 11. Baskı, İstanbul: Özyürek Yayıncılık, (BST: 20.10.2021).
40. Kahraman, Alim (Hz.) (2021), *Dede Korkut Hikayeleri-İlköğretim*, 12. Baskı, İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayın, (BST: 05.08.2021).
41. Kara, Mehmet (Hz.) (2021), *Gönül Verip Sevdiğim: Dede Korkut Hikâyelerinden Seçmeler*, İstanbul: Lejand Yayıncılık, (BST: 17.05.2021).
42. Koca, Osman (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 6. Baskı, İstanbul: Beyan Yayınları, (BST: 11.10.2021).
43. Köseoğlu, Hamdullah (2021), *Dede Korkut*, 3. Baskı, Ankara: Maske Kitap, (BST: 24.09.2021).
44. Olcar, Ali (Hz.) (2021), *Dede Korkut*, 2. Baskı, Ankara: Gönül Yayıncılık, (BST: 05.04.2021).

45. Özdiil, Tuba Öztürk (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 4. Baskı, İstanbul: EMA Yayıncılık, (BST: 05.04.2021).
46. Özdiil, Tuba Öztürk (2021), *Dede Korkut*, İstanbul: Nesil Basım Yayın, (BST: 25.06.2021).
47. Özkan, Erdal (2021), *Dede Korkut*, İstanbul: Kamer Kitap, (BST: 05.11.2021).
48. Soylu, Mustafa (Hz.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, Denizli: Mavi Nefes Yayınları, (BST: 07.06.2021).
49. Şenlik, Ahmet Şefik (Hz.) (2021), *Dede Korkut Kitabı*, 2. Baskı, Ankara: Kırmızı Kedi Yayıncılık, (BST: 11.06.2021).
50. Tufan, Ufuk (2021), *Dede Korkut Romanları-2/Boğaç Han*, İstanbul: Mavi Ağaç Yayıncılık, (BST: 30.03.2021).
51. Tufan, Ufuk (2021), *Dede Korkut Romanları-3/Tepegöz*, İstanbul: Mavi Ağaç Yayıncılık, (BST: 27.04.2021).
52. Yazarı yok (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 24. Baskı, İstanbul: Parıltı Yayıncılık, (BST: 06.10.2021).
53. Yazarı yok (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, İstanbul: Panama Yayıncılık, (BST: 12.10.2021).
54. Yazarı yok (2021), *Dede Korkut*, İstanbul: Atlas Yayınları, (BST: 27.08.2021).
55. Yıldırım, Biçer (Hz.) (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 3. Baskı, İstanbul: Tulpars Basım Yayın, (BST: 13.07.2021).
56. Yıldız, Davut (2021), *Dede Korkut Hikâyeleri*, 2. Baskı, İstanbul: Repar Tasarım Matbaa ve Reklamcılık, (BST: 13.01.2021).
57. Yılmaz, İbrahim (2021), *Şehzade Dede Korkut*, (Yayın yeri yok): İbrahim Yılmaz Yayını, (BST: 26.02.2021).
58. Yiğit, Hasan (Hz.) (2021), *Dede Korkut Öyküleri*, İstanbul: Hiperlink Yayıncılık, (BST: 29.07.2021).

Makaleler

1. Aça, Mehmet (2021), Prof. Dr. Seyfəddin Rzasoy'un Son Kitabı Üzerine, *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 33, s. 410-418. [Rzasoy'un, 2020 yılında yayımlanan "Kitabi-Türkman Lisani Oğuznaməsinin Transmediativ Strukturu ve Ritual-Mifoloji Semantikasi" adlı kitabının analiz edildiği çalışmada, Rzasoy'un, kitabında, söz konusu yazmanın *Dede Korkut Kitabı*'nin üçüncü nüshası, Salur Kazan'ın ejderhayı öldürmesini anlatan metnin de *Dede Korkut Kitabı*'nin 13. boyu olamayacağını titiz bir bilim insanı duyarlılığı ile ispatlandığı ifade edilmiştir.]
2. Akgül, Mahmut. Mehmet Şimşek (2021), Sözlü Kültürün Elektronik Kültüre Taşınması: Dede Korkut Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme, *Folklor Akademi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, s. 281-301. [Kültür türleri arasında aktarımdan kaynaklanan farklılıkların ortaya çıkarılması amacıyla yapılan çalışmada, "Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Boy" ile TRT Çocuk kanalında yayınlanan "Dede Korkut Hikâyeleri Çizgi Filmi"nin ilk 13 bölümlük kısmı incelenmiş; sözlü kültürden yazılı kültüre oradan da elektronik kültüre aktarılan bir eserin hangi değişikliklere uğradığı incelenmiştir.]
3. Alizade, Ruşen (2021), *Dede Korkut Kitabı*'nin Tarihi ve Kültürel Veriler Açısından Değerlendirilmesi, *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 35, s. 926-936. [Dede Korkut

boylarındaki tarihi ve kültürel verilerin irdelendiği çalışmada, *Dede Korkut Kitabı* ile tarihi kaynaklar olarak da nitelendirilen Oğuznâmelerin işlevsel açıdan benzer nitelikte oldukları gösterilmiştir.]

4. Alizade, Ruşen (2021), İç Oğuza Taş Oğuz Ası Olup Beyrek Öldüğü Boyu'nda Bamsı Beyrek Karakteri ve Tematik Yapının İşlevsel Modeli, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt 61, Sayı 1, s. 45-59. [Tematik yapıya yansıyan karşıtlığın kült bağlamının belirlenmesi ile tematik yapıda bulunan dönüştürücü unsurların onarılması ve statü değişme ritüelinin işlevsel modelinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada, Beyrek karakterinin misyonu –ölmeden önce arabuluculuk öldükten sonra statü değiştirici- doğrultusunda faaliyette bulunduğu, bu karakterin öldürülmesinin ardından boydaki bazı karakterlerin (Aruz ve Kazan'ın) sahip oldukları yeni statüler tespit edilmiştir.]

5. Alizade, Ruşen (2021), İç Oğuza Taş Oğuz Ası Olup Beyrek Öldüğü Boyu'nda Kozmolojik Yapı ve Ritüel, *Türkiyat Mecmuası*, Cilt 31, Sayı 1, s. 47-61. [Söz konusu boyun semantik zeminde incelendiği çalışmada, boyda görülen karşıtlık olgusu, aslında kapsam ve etkisine göre eposun herhangi bir boyunda bulunan zıtlıkla karşılaştırılmaz nitelikte olduğu; Oğuz topluluğundaki yağma geleneğinin bozulmasıyla Oğuz ilindeki kozmik düzenin de bozulabileceği, tematik bağlamın merkezi karakterlerinde görülen statü değişikliğinin doğrudan Beyrek'in öldürülmesi olayıyla ilgisinin bulunduğu ve boydaki tematik yapının ritüel olgusuyla ilintili kurulabileceği ileri sürülmüştür.]

6. Altuğ, Murat (2021), *Dede Korkut Kitabı* Türkistan-Türkmen Sahra Nüshasındaki Kelime Grupları Üzerine, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 52, s. 47-62. [“Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi” boyunda yer alan kelime gruplarının tasviri bir yöntemle incelendiği çalışmada, boyun kendine özgü söz dizimi özellikleri ve Türkiye Türkçesi ile benzeşen ve ayrılan yönleri ortaya konmaya çalışılmıştır.]

7. Arı, Bülent (2021), *Dede Korkut Kitabı*'na Eğitim ve Çocuk Eğitimi Açısından Bakış, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 18, Sayı 47, s. 56-68. [[*Dede Korkut Kitabı*'nın eğitimle ilişkisinin ele alındığı çalışmada, boylarda geçen eğitim anlayışı, toplum eğitimi açısından işlevi, çocuk ve çocuğun yetiştirilmesi ile çocuk eğitiminde kullanılacak nitelik ve davranışlar incelenerek bu nitelikler olumlu (kahramanlık, yiğitlik, sadakat, iffet, verdiği sözde durma, cesaret, ana babaya, büyüğe saygı, vefa, iyi model olma, töreye riayet gibi.) ve olumsuz (kibir, yalan, ihanet, uyku-gaflet, haset-kin, bencillik, ahlaksızlık, dedikodu-kov, iftira gibi) olmak üzere iki alt başlık altında irdelenmiştir.]

8. Atasever, Muhammet (2021), Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürdüğü Boy'da Aile, *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 67, s. 52-78. [Son dönemde bilim dünyasına takdim edilen boyda aile kavramı zemininde yapılan çalışmada, toplumsal cinsiyet rolleri özelinde bireye inilerek sosyolojik manada tetkik yapılarak aile ekseninde bir milleti var eden değerler aktarılmaya çabalanmıştır.]

9. Avcı, Yusuf. Gamze Çelik. Minako Takahashi (2021), Dede Korkut Destanları ve Japon Masallarında Geçen Bazı Motifler, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt 9, Sayı 28, s. 44-60. [Türk ve Japon anlatılarının incelenerek kültürel benzerlik ve farklılıkların ortaya çıkarılmasının amaçlandığı çalışmada, Japon Masalları ve Dede Korkut boyları irdelenmiş; her iki toplumda da çocuk sahibi olmaya verilen önem, inanç, musiki, ad alma motiflerinin ortak noktalar olduğu tespit edilmiştir.]

10. Avcı, Yusuf. Gamze Çelik. Minako Takahashi (2021), Türk ve Japon Anlatılarının Geçtiği Coğrafyanın Karşılaştırılması, *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, Cilt 18, Sayı 43, s. 7247-7276. [Türk ve Japon anlatılarının incelenerek coğrafi benzerlik ve farklılıkların ortaya

çıkarılmasının amaçlandığı çalışmada, Japon Masalları ve Dede Korkut boyları irdelenmiş; her iki toplumda da doğaya duyulan saygı, aileye bağlılık ve coğrafi unsurlara verilen değerler yönünden ortak özellikler görülmüştür.]

11. Britten, Fatoş Işıl (2021), Hanım! Görelim Neler Söylemiş: *Dede Korkut Kitabı* ve Beowulf Destanlarının Karşılaştırılmalı Bir İncelemesi, *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 24, s. 1138-1149. [Dede Korkut boyları ile İngiliz edebiyatının en bilinen örneklerinden Beowulf Destanı'nın karşılaştırmalı edebiyat çerçevesinde ele alındığı çalışmada, evlilik, aile yapıları, kadın erkek ilişkileri vb. konularda Oğuz ve Anglosakson toplumlarına dair birçok detaya ortaya konulmuştur.]

12. Bütüner, Şahin (2021), Çevre Bilinci Oluşturmada Türk Mitolojisinin Rolü: Dede Korkut Hikâyelerine Ekoeleştirel Bir Yaklaşım, *Türk Dünyası Araştırmaları*, Cilt 129, Sayı 255, s. 433-448. [Ekoeleştiri bakış açısıyla edebiyat-doğa ilişkisinin sözlü anlatılar, yazılı metinler veya görsel ürünler ekolojik bir farkındalık çerçevesinde ele alındığı çalışmada, Dede Korkut boylarında geçen doğa ile ilgili unsurlar ve boyların yaratıldığı kültürel ortamın doğaya olan yaklaşımı incelenmiştir.]

13. Çöloğlu, Raşit (2021), Türkmen ve Kırgız Şecerelerinden *Dede Korkut Kitabı*'na Bakış, *Uluslararası İdil-Ural ve Türkistan Araştırmaları Dergisi*, Cilt 3, Sayı 6, s. 235-260. [“Dede Korkut hikâyelerinin içinden çıktığı toplumda nasıl bir işlevi vardı, ilk yaratıldıklarında tür olarak neydi?” sorularına yanıt bulmak amacıyla yapılan çalışmada, Dede Korkut boylarının yazıya aktarılmadan yüzyıllar önce Türkmenler arasında bir şecere anlatımı olarak ortaya çıktığı, zaman içerisinde bir takım değişiklikler geçirek bağlamından ve işlevinden koptuğu ve destan-hikâye türüne dönüştüğü sonucuna varılmıştır.]

14. Demir, Gonca Kuzay (2021), Deli Dumrul Anti-kahraman Olabilir mi?, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt 5, Sayı 3, s. 14-32. [Deli Dumrul'un kahraman tipolojisinin çözümlenmesinin hedeflendiği çalışmada, Dede Korkut anlatmalarındaki alp tipi zemininde Duha Koca Oğlu Deli Dumrul anlatmasını farklı kılan özellikler belirlenmiş, Deli Dumrul'un geleneksel kahraman tipolojisinden ayrılan yönleri tartışılarak anti-kahraman olarak kabul edilip edilemeyeceği tartışılmıştır. Sonuçta Deli Dumrul'un anti kahramanlık vasfının zamanla veliliğe giden yolculuğa dönüştüğü ileri sürülmüştür.]

15. Demircan, Tuğba (2021), Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshasında Yer Alan İslami Unsurların Din ve Toplum İlişkisi Bağlamında Değerlendirilmesi, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, s. 654-672. [Gümbet Yazması'nda yer alan İslami unsurların din ve toplum ilişkisi zemininde öne çıkış biçiminin tespit edilmesine yönelik inanç-ibadet-ahlâk esasları çerçevesinde yapılan çalışmada, Türklük ve İslamiyetin birbirini tamamlayan kimi özellikler ile bunların toplum hayatına yansımaları örnekleriyle ileri sürülmüştür.]

16. Deveci, Ümral (2021), Dede Korkut'un Kırk İnce Belli Kızlarından Bâcıyân-ı Rûm Teşkilatında Sosyal Örgütlenmenin İzleri, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Aralık sayısı, s. 799-815. [13. yüzyılda Anadolu'da oluşan “Bâcıyân-ı Rûm” örgütlenmesi ve bu yapının savaş/mücadele, savunma/yurdunu koruma zeminindeki pratiklerinin Dede Korkut boylarındaki izlerini sürmek amacıyla yapılan çalışmada, boylarda adı geçen beylerin eşlerinin 40 ince belli kız eşliğinde ava, savaşa gitme, yurtlarını koruma, iş birliği içinde ilaç yapma, hanımlarını korumak için bir plan dâhilinde hareket etme vb. motiflerin “Bâcıyân-ı Rûm” örgütlenmesi içinde yer alan kadınların konumları ve özellikleriyle örtüştüğü ortaya konulmuştur.]

17. Emeç, Gökçe (2021), Geleneksel Anlatmadan Parodiye Kahramanın Dönüşümü ve Kurgunun Yeniden Yaratımı: “Bamsı Beyrek” Filmi Örneği, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt 5, Sayı 3, s. 170-198. [“Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek” boyunun senarist Burak Aksak tarafından

senaryolaştırılarak 2017 yılında sinemaya aktarıldığı “Bamsı Beyrek” filminin metinlerarası yaklaşımla irdelendiği çalışmada, alt metin-ana metin ilişkisi, absürt parodi ve anakronizm çerçevesinde tespitlerde bulunulmuştur.]

18. Eyi, Eda (2021), Dede Korkut Hikâyeleri’nde /+Dan/ Ablatif Hâli Ekinin Yapı ve Görev Bakımından Fonksiyonları Üzerine, *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 3, s. 524-532. [On iki Dede Korkut boyunda yer alan /+DAN/ ablatif hali ekinin yapı ve görev bakımından fonksiyonlarının üzerinde durulduğu çalışmada, genel olarak derin ve yüzey yapı bağlamında arkaik biçimleri göz önünde bulundurularak inceleme yapılmış; arkaik biçimlerine Göktürk ve Uygur dönemi metinlerinde rastlanılan /+DAN/ ablatif hali ekinin “ayrılma, çıkma yahut uzaklaşma” gibi aynı anlamı karşılayan işlevi dışında sınırlandırma, kıyaslama, sebep, zaman gibi işlevleriyle de karşılaşmanın mümkün olduğu, diğer ek kullanımlarında olduğu gibi /+DAN/ ablatif ekinin de “yönelme, bulunma, eşitlik ve vasıta” gibi hal ekleri yerine kullanımının da mevcut olduğu belirlenmiştir.]

19. Eyüboğlu, Dursun Can (2021), Dede Korkut’taki Boğazca Fatma, *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7, s. 90-116. [Dede Korkut boylarında yer alan kişi adlarından hareketle bu kişilerin adı, ailesi ve boylardaki yerlerinin incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, Boğazca Fatma karakteri üzerine kimi tespit ve önerilerde bulunulmuştur.]

20. Eyüboğlu, Dursun Can (2021), Dede Korkut’taki Kara Çekür, *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, s. 74-84. [Dede Korkut boylarında yer alan kişi adlarından hareketle bu kişilerin adı, ailesi ve boylardaki yerlerinin incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, Kara Çekür karakterinin adı, ailesi ve Dede Korkut boyundaki yeri üzerine görüşleri sürülmüştür.]

21. Eyüboğlu, Dursun Can (2021), Dede Korkut’taki Karacuk Çoban, *Oğuz-Türkmen Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, s. 134-179. [Dede Korkut boylarında yer alan kişi adlarından hareketle bu kişilerin adı, ailesi ve boylardaki yerlerinin incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, Karacuk Çoban karakterinin adı, ailesi ve boydaki yeri üzerine tespit ve görüşleri sürülmüştür.]

22. Eyüboğlu, Dursun Can (2021), Dede Korkut’taki Kırk Kınuk Üzerine Bir Değerlendirme, *Anasay*, Sayı 18, s. 81-96. [Dede Korkut boylarında yer alan kişi adlarından hareketle bu kişilerin adı, ailesi ve boylardaki yerlerinin incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu’nda geçen Kara Çekür’ün oğlu Kırk Kınuk karakterinin adı, ailesi ve Dede Korkut boyundaki yeri üzerine görüşleri sürülmüştür.]

23. Gülser, İbrahim (2021), Dede Korkut’un Yeni Nüshası Üzerine Hazırlanan Yayınlar ve 13. Boyun Okuma Karşılaştırması, *Asya Studies*, Cilt 5, Sayı 15, s. 47-63. [Günbet Yazması üzerine yapılan ilk yayınlardaki okuma farklılıklarının karşılaştırmalı ele alındığı çalışmada, okuma farklarına dikkat çekilmiş, ilk yayınlar hakkında genel bir perspektif oluşturulmak istenmiştir.]

24. Günay, Nihal (2021), *Kitab-ı Dede Korkut’un* Günbet Nüshasında Yer Alan Mitolojik Unsurlar, *Bilim Armonisi*, Cilt 4, Sayı 1, s. 8-19. [Günbet Yazması’nda yer alan mitolojik unsurların tespitine yönelik olarak yapılan çalışmada kartal, doğan, kurt, ejderha, ağaç ve orman-dağ kültü, yer, çolpan yıldızı, güneş ve ay, su, bulut, Hızır anlayışı ve aksakallı kocalar, don değiştirme ve kopuz gibi öğeler mitolojik zeminde irdelenmişlerdir.]

25. Güven, Meriç. Yasemin Kubilay (2021), Dede Korkut Hikâyeleri’nin 13. Boyu: “Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi”nde Eş Dizimli Öge (Küme ve Dizi)lerin Bilgisayarlı Dil Bilim Yöntemleri ile İncelenmesi, *Turish Studies-Language and Literature*, Sayı 16(3), s. 1903-1924. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.52066>. [Adı geçen boyun n bilgisayarlı modelleme yöntemleriyle eş dizimsel öge (eş dizimsel dizi ve eş dizimsel küme) olarak incelendiği çalışmada, bilgisayarlı modelleme yöntemleriyle eş dizimsel öge (eş dizimsel dizi ve eş dizimsel küme) olarak

tetkik edilmiş, tüm eş dizimler içinde en büyük kısmı ise ad+fiil kalıbındaki fiisel eş dizimlerin oluşturduğu görüldüğü ileri sürülmüştür.]

26. İlhan, M. Emir (2021), Yedi Düvelde Yedi Başa Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürdüğü Boyda Mimetik Arzu, *Folklor/Edebiyat*, Cilt 27, Sayı 105, s. 15-27. [Adı geçen boya René Girard'ın mimetik arzu kavramı doğrultusunda yaklaşıldığı çalışmada, Salur Kazan'da veya onun temsilinde söz konusu anlatıyı inşa edenlerin ve aktaranların doğal uyarınının ejderha olduğu ileri sürülmüştür.]

27. Karadağ, Bilge Merve (2021), Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Teorisine Göre Dede Korkut'un Yigenek'i, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt 61, Sayı 1, s. 205-220. [Dede Korkut boylarından üçünde toplam 18 defa adı geçen Kazılık Koca Oğlu Yigenek karakterinin Kohlberg'in bilişsel ahlak gelişimi kuramı çerçevesinde incelendiği çalışmada, Kazılık Koca Oğlu Yigenek'in geleneksel düzey dördüncü evre olan kanun ve düzen eğilimindeki evresini yansıtan bir karakter olduğu saptanmıştır (Dördüncü evre olan kanun ve düzen eğiliminde otoriteye, sabit kurallara ve toplumsal düzenin korunmasına yönelik bir eğilim vardır. Doğru davranış otorite ve düzenin korunması için kişinin görevini yerine getirmesini, saygı gösterilmesini içerir).]

28. Kaya, Hilal (2021), An Ecocritical Approach To The Book Of Dede Korkut And Beowulf, *Milli Folklor*, Cilt 17, Sayı 130, s. 31-43. [*Dede Korkut Kitabı* ve Beowulf'ın eko-eleştiri kuramıyla karşılaştırmalı olarak okunması suretiyle her iki destanda yer alan insan, hayvan ve insan-dışı arasında yakın ve simetrik bir etkileşim zemininde yapılan çalışmada, iki farklı kültür için de kendine özgü farklılıkları bastıran ve evrenselci bir modelin dayatılmasının tehlikesinden söz edilerek, Türk ve Anglosakson kültürlerinin edebî dünyalarının, çevreye yaklaşımları bakımından, temelde bir bütünlük arz ettiğinin altını çizilmiştir.]

29. Koç, Begüm. Eda Demirkaya. Sibel Selçuk (2021), Biçimbilimsel Yaklaşım ve Yaratıcı Okuma Tekniği İle Hazırlanan Oyunun Dede Korkut Hikâyelerinin Kavranmasına Etkisi, *Bilim Armonisi*, Cilt 4, Sayı 1, s. 20-31. [Dede Korkut boylarının MEB müfredatı ile 100 Temel Eser listesinde yer almasına ve literatürdeki çok sayıda çalışmaya rağmen lise öğrencileri tarafından yeterince okunup anlaşılammış olması sorunundan hareketle söz konusu boyların gençler tarafından gerektiğince anlaşılıp içselleştirilmesi için ilgi çekici, etkili bir uygulamanın literatüre kazandırılması amacıyla yapılan çalışmada, öncelikle denek olarak ön testle farklı liselerden sezilen 87 öğrencinin boylara olan yaklaşımları belirlenip ihtiyaç analizi yapılmış; gençlerin Dede Korkut boylarını tüm zenginliğiyle, değerleriyle kavrayıp köklü geçmişiyle bağ kurarak özgüven kazanıp, milletiyle ortak bilince ulaşabilmesine katkı sağlamak amacıyla, gençlerin ilgi alanları ve düzeylerine uygun bir oyun tasarlanmıştır. Öğrencilerin metinleri çözümlenme, irdeleme ve eserlerin temel değerlerine sadık kalarak yeniden kurgulama/üretme becerisini geliştirecek, okuma becerilerini ileri boyutlara taşıyacak nitelikte tasarlanan bu oyun toplamda 25 öğrenciye yaklaşık 20 saat oynatılmasının ardından son değerlendirme formu doldurtulup ön testle son test verileri SPSS ve Excel programlarında grafiklere dökülerek çalışma değerlendirilmiş, sonuçların hipotezleri doğruladığı görülmüştür.]

30. Koçak, Aynur. Fatma Zehra Uğurcan (2021), Gerçekleri Ters Yüz eden Aykırı Kahramanlar, *Milli Folklor*, Yıl 33, Cilt 17, Sayı 131, s. 87-96. [Birbirleriyle benzerlikler gösterdikleri ileri sürülen Yunan destanı Odyssea, *Dede Korkut Kitabı*'ndan "Kam Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek" boyu, Anadolu'dan derlenen Bey Böyrek Hikâyesi, Altay Türklerinden derlenen Alıp Manaş, Er Samır ve Közüyke destanları ile Özbek Türklerinden derlenen Alpamış Destanı'nın karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmada, destanlarda aykırılık, delilik, aptallık, pis görünümülük bir arada sunularak, gerçeğin tayin edilmesinin dinleyicinin/okuyucunun tasarrufuna bırakıldığı ve toplumsal

düzlemde aykırılık, aptallık ve delilik üzerine alışlagelmiş düşüncelerin yeniden sorgulanmasına yardımcı olunduğu ileri sürülmüştür.]

31. Nas-Kazan, Şevkiye (2021), Dede Korkut'tan Klasik Türk Edebiyatına Kadın, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, s. 164-195. [Yazara göre konar-göçer dönemde Dede Korkut boylarındaki aktif kadın ile yerleşik hayatta erkek egemenliği içinde gelişen klasik Türk edebiyatındaki pasif kadının karşılaştırıldığı çalışmada, kadınların konumu hakkındaki düşünceler ile kadından beklentiler, edebî eserlerden seçilen şiir örnekleriyle tespit edilmeye yönelinmiştir.]

32. Oruç, Doğukan (2021), Uğursuz Şölen: Dede Korkut'tan J. R. R. Tolkien'e Ortak Bir Motif, *Kültür Araştırmaları Dergisi*, Sayı 9, s. 169-198. [Dede Korkut boyları ile Tolkien'in Silmarillion'un içinde bulunan öykülerin çeşitli benzerliklere sahip oldukları görüşünden hareketle yapılan çalışmada, anlatılarda geçen şölenler ile şölenlerden sonra yaşanan uğursuz olay motifleri etrafında karşılaştırma okuma yapılmış; yansımaları örneklendirilmiştir.]

33. Özçelik, Sadettin (2021), Dede Korkut'un Günbed Yazmasında Bir Cümlelerin Söyleyeni / Bir Atlama Sorunu Üzerine, *Türük*, Yıl 9, Sayı 27, s. 21-26. [Günbed Yazması'nın yazıcısının bir takım atlama yanlışları yaptığından yola çıkılarak şimdiye kadar üzerinde durulmadığı değerlendirilen bir atlama örneği üzerinde durularak metin tamiri teklifinde bulunulduğu çalışmada, "Eger Ğazan ejdehā olubdur ne kovm tanur ne kardaş tanur." ifadesi üzerinde durulmuştur.]

34. Özgür, Uğur (2021), Dede Korkut'un Üçüncü Nüshasında Geçen Olumsuzluk ve Yokluk Biçimleri, *Ankara Anadolu ve Rumeli Araştırmaları Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, s. 151-172. [Günbed Yazması'nda tespit edilen olumsuzluk ve yokluk şekillerinin cümle içindeki görev ve türlerine göre sınıflandırıldığı çalışmada, söz konusu sınıflandırmalar diğer boylarda yer alan olumsuzluk ve yokluk işaretleyicileriyle karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar belirlenerek döneminde kullanılan dilin işleyişi ve yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.]

35. Pehlivan, Gürol (2021), Dede Korkut Destanlarının Türkistan Yazmasındaki Kahramanlarla İlgili Epiyetler -Mukayeseli Bir İnceleme-, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 71, s. 351-374. [Gümbet Yazması'ndaki kahramanlarla ilgili epiyetlerin (sıfatlamaların) Dresden ve Vatikan nüshalarındakilerle mukayese edildiği çalışmada, yazar tarafından Dede Korkut yazmalarının bağlı buldukları anlatma/yazıya geçirme geleneğine bağlı olarak 1. Kol (Dresden ve Vatikan) ve 2. Kol (Türkistan) şeklinde tasnif edilmiş, iki kolun "kalıp üretme" noktasında ortak ve ayrı yönleri saptanmış, her iki kolun birbiriyle ilişkisine ve "Oğuznamecilik geleneği"nin tarihî-coğrafi uyarlanma süreçlerine ışık tutularak Türkistan yazmasındaki epiyetlerin işlevleri (Türkistan yazması ile Dresden ve Vatikan yazmalarındaki anlatma geleneklerinin farklı olduğu, Türkistan yazmasındaki sıfatlamaların ideolojik işleve haiz olması gibi) tespit edilmeye çalışılmıştır.]

36. Savcı-Bilge, Esra (2021), Türklerde Üç Metin Üzerinden Yer Altı Dünyası, *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 34, s. 452-467. [Türklerin inanç yapısında yer alan "yaşanan dünya, ölümden sonra yaşanacak dünyalar ve bunlar arasında geçişler olabileceği tasavvuru"ndan hareketle Dede Korkut boylarında Salur Kazan karakterinin esir edilmesi, Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnamesi'de yer alan altı Türk beyi mezarlığı/düzeni ile Kırgız destan kahramanı Er Töştük karakterinin yer altı yolculuklarında gösterdiği kahramanlık anlatılarının incelendiği çalışmada, üç metnin Türk evren tasavvurunun açıklanmasında tamamlayıcı özellikleri olduğu kaydedilmiştir.]

37. Saygın-Küsmüş, Ebru (2021), Kitab-ı Dede Korkut'u Gelişme Kuramı Çerçevesinde İnceleme Denemesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 14, Sayı 77, s. 28-34. [Dede Korkut boylarında yer alan kimi motiflerin evrensel oldukları görüşünden hareketle bunların "gelişme

kuramı” çerçevesinde incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, “öldükten sonra dirilme”, “adak adandıktan sonra çocuğun olması”, “can karşılığında can bulma”, “kahramanın bir hayvan tarafından büyütülmesi”, “elin havada asılı kalması”, “şekil değiştirme” ve “tek gözlü dev” motifleri İlyada, Odyssea ve kutsal kitap Tevrat’ta geçen bazı olaylar ile karşılaştırılmış, benzerlik ve birebir örtüşmeler tespit edilmiştir.]

38. Seçkin, Pelin (2021), *Dede Korkut Kitabı’nda Söylemsel Olumsuzluk*, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 52, s. 63-79. [Olumsuzluğun kullanıma dayalı dilsel bir kategori olduğuna dikkat çekmek üzere yapılan çalışmada, Dede Korkut boylarındaki olumsuzluk taşıyan dil birliklerinin söylem açısından değerlendirilmesiyle standart olumsuzluk işaretleyicisi olmadan da olumsuzlama stratejileriyle olumsuzluğun yansıtılabileceği ortaya konulmuştur.]

39. Sezer, Muhammed Abdulbasit (2021), *Dede Korkut’un Gümbed Yazmasında Kaos’tan Kozmas’a: Ejderha ve Kazan Bey*, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı – Prof. Dr. Halil Çeçen’e Armağan- s. 1-14. [Yazmada yer alan boyda dramatik aksiyonu sağlayan değer ve göstergelerin halk kültüründeki karşılıkları, anlatı içerisinde birbirleriyle ilişkileri ve çatışmaların ele alındığı çalışmada, anlatının iki önemli ögesi olan Kazan Bey ve ejderha üzerine bir okuma denemesi yapılmıştır.]

40. Tahiroğlu, Bekir Tahir (2021), *Metin Madenciliği Açısından Dede Korkut Kitabı Söz Varlığının Bazı Özellikleri*, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 23, s. 319-338. [Dede Korkut Kitabı Dresden Nüshasının metin madenciliği zemininde bütün sözcüklere ait genel metin istatistikleri, ilk 100 sözcüğün sıklığı, eşdizim ve sözcük ağlarının metin madenciliğinde kullanılan yazılımlar aracılığıyla tespit edilmesinin amaçlandığı çalışmada elde edilen ilk bulgularda oniki boyda geçen “demek”, “söylemek” kavramlarını yansıtan sözcüklerin hem sözcük ağı oluşturmada hem de tekil olarak sıklık listesinde önde gelen sözcükler olduğu görülmüş, metin madenciliği teknikleriyle daha ayrıntılı söz varlığı ve kavramsal analizinin yapılabileceği ve farklı örüntülerin bulunabileceği ileri sürülmüştür.]

41. Tahiroğlu, Tahir. Şükrü Haluk Akalın (2021), *Dede Korkut Kitabı’nın Dresden Nüshası ile Türkistan/Türkmen Sahra Yazmasının Bilgisayar Destekli Benzerlik Karşılaştırması*, *HUMANITAS Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 9, Sayı 18, s. 273-288. [Hesaplamalı yöntemler kullanılarak *Dede Korkut Kitabı’nın Dresden Nüshası ile Gümbed Yazması* metinleri arasındaki benzerlik oranının ortaya çıkarılmasının amaçlandığı çalışmada, iki nüsha arasında biçimsel olarak benzerliğin düşük olduğu gözlemlenerek Gümbed yazmasının Dresden Nüshasından farklı söz varlığı özellikleri gösterdiği ileri sürülmüştür.]

42. Tokgözlü, Asena (2021), *Dede Korkut Kitabı’ndan “Duha Koca Oğlu Deli Dumrul” Adlı Hikâyenin Yapı Bakımından Tahlili*, *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 6, s. 298-313. [Söz konusu boyun yapı yönünden incelendiği çalışmada metnin çatışı, olay örgüsü, kahraman tipolojisi, dekor, zaman kırılmaları, anlatım dili ve zaman kipleri ve izleği irdelenmiştir.]

43. Tulu, Sultan (2021), *Dede Korkut Kitabı’nda Okçuluk Terimleri*, *Bitig Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2021, Sayı 1, s. 51-58. [Dede Korkut boylarında yer alan okçuluk ile ilgili kimi terim ve deyimlerdeki imlâ hatalarının onarılması, yanlış okuma ve yorumlamaların düzeltilmesi amacıyla yapılan çalışmada “1) Vat.79a.11: beri; 2) Drs. 56b.4: boğma kirişüm/ Vat.70b.3: burma kirişüm; 3) Drs. 67a.5-6: Ol kâfirün üçün atup birin yarmaz okçısı olur.” İfadeleri üzerinde durularak yeniden okumaya ve anlamaya çalışılmıştır.]

44. Uzuntaş, Hülya (2021), *Sertkaya, O. F. Dede Korkut Kitabı Üzerine Araştırmalar ve İncelemeler*, İstanbul: Bilge Kültür-Sanat, 2020, ss. 368, ISBN: 978-625-7201-07-0, *Journal of Old*

Turkic Studies, Cilt 5, Sayı 1, s. 220-233. [Çalışmada eser tanıtılmış, eserden ve yazardan övgüyle söz edilmiştir.]

45. Üstünel-Yaylagül, Özen (2021), Dede Korkut Hikâyelerindeki Birleşikler, *Türkbilig*, Cilt 2021, Sayı 41, s. 37-54. [Belli bir dil toplumunda alışkanlıklara bağlı olarak sıklıkla birlikte bulunan birliktelik yapılarının alt sınıfını oluşturan birleşiklerin Dede Korkut boylarındaki örneklerinin metinsel/stilistik, sınırlı eş dizilim, yarı-deyimli eş dizilim, deyimli eş dizilim ve deyim grupları şeklinde ele alındığı çalışmada, birleşik yapıların soylamalarda sıklıkla ve soru-cevap tarzında kullanıldığı/tekrarlandığı, bir bölümünün de alışılmamış, yaratıcı eş dizimler olduğu tespit edilmiştir.]

46. Veren, Ergün (2021), Türkiye’de 2020 Yılında Yapılan *Dede Korkut Kitabı* Merkezli Çalışmalar, *HÜTAD Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 35, s. 351-380. [Türkiye’de 2020 yılında yapılan *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmaların istatistiki ve açıklamalı şekilde envanterinin çıkarıldığı çalışmada Covid-19 salgını, 2018 yılı sonunda İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi’ne kaydedilmesinin yanında 2019 yılı içerisinde yayımlanan “13. Dede Korkut Boyu”nun Türkoloji camiasında ve kamuoyunda oluşturduğu heyecanın etkisini yitirishi ve “100 Temel Eser Genelgesi”nin yürürlükten kaldırılmasının ortaya çıkardığı menfi/müspet etkilerin popüler yayın miktarlarına yansımaları tespit edilmiştir.]

47. Yalçın, Melike (2021), Dede Korkut Hikâyeri’nde Anne Arketipi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 14, Sayı 77, s. 69-76. [Dede Korkut boylarındaki kadın karakterlerin anne arketipi olma özelliğinin incelendiği çalışmada, kadının her zaman erkeğin bir adım gerisinde olması gerektiği yolundaki genel kaniya karşı boylardaki kadın karakterlerin eş/anne kimlikleriyle erkeklerle hemen hemen eşit özelliklere sahip oldukları ileri sürülmüştür.]

48. Yıldırım, Dursun (2021), Şecere-i Terâkime’de Salur Enkiş/Enkeş/Engiş Han, *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 6, s. 1-8. [Anadolu’da bugün de bilinen enkeş/enkiş/engiş üzerinden Ebulgazi Bahadır Han’ın Şecere-i Terâkime’sinde geçen Salur Enkiş Han münasebetinin incelendiği çalışmada, metinlerde geçen kişilerle Salur Enkiş Han arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır.]

49. Yıldırım, Mükremin (2021), Tulu, S. Dede Korkut Oğuznâmesi -Boylar ve Soylamalar-Günümüz Türkçesine Sözlü Çevirisi, Dresden Nüshası ve Günbed-i Kâvus/Türkmensahra Elyazması Esasında, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2020, ss. 392, ISBN: 978-625-406-755-6, *Journal of Old Turkic Studies*, Cilt 5, Sayı 1, s. 234-239. [Çalışmada eser tanıtılmıştır.]

50. Yıldız Altın, K. (2021). "Dede Korkut Kitabı'nda borç", *Borç Kitabı (Ed. Emine Gürsoy Naskali)*, İstanbul: Kitabevi, s. 73-89. [Türk kültüründeki manevi hak ve borçlanma olgularından hareketle *Dede Korkut Kitabı*'nın Dresden Nüshasında yer alan boylardaki borç kavramının incelendiği çalışmada, “Tanrı hakkı bağlamında yaratıcıya borçlanma”, “anne ve baba hakkı bağlamında evlatlık borcu”, “kardeş hakkı bağlamında kardeşe borçlanma”, “komşu hakkı bağlamında komşuya borçlanma”, “minnettarlık bağlamında gönül borcu” ve “ekonomik bağlamda maddi borçlanma” olmak üzere maddi ve manevi borçlanma ile borçtan kurtulma yöntemleri tespit edilmiştir.]

51. Yıldız, Osman (2021), Dede Korkut Hikâyeleri İle İliada ve Odyssea Destanları Arasında Mukayeseli Bir Deneme, *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, s. 243-254. [Türk ve Yunan toplumlarının destanlarıyla destanlarda yer alan mitolojik unsurlarını, çeşitli açılardan karşılaştırarak tespitler yapabilmek amacıyla yapılan çalışmada, Türk milletinin karşılaştığı çeşitli olaylar karşısında takındığı akılcı tutumu ve erdemi, birer mukayese aracı olması

bakımından Yunan destanlarından “İlyada ve Oddyseia”dan da istifade ederek dikkatlere sunulmuştur.]

Bildiriler

1. Abalı, İsmail (2021), Halk Anlatılarında Epik Yasalar ve Beyrek Boyunun Trabzon Eşmetni Bası Böyrek Hikâyesi, *21. Yüzyılda Türk Dünyasında Dil Edebiyat Kültür Sempozyumu (04-05 Aralık 2021, Uzaktan)*. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
2. Akser, Naile (2021), Kitab-ı Dede Korkut’un Bibliyografi Tarihi, *IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı –Bilge Tonyukuk Anısına- (26-30 Eylül 2021, Ankara)*. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
3. Alkaya, Ercan (2021), *Dede Korkut Kitabı’nda Geçen ‘doksan tümen’ İfadesi Üzerine, IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı –Bilge Tonyukuk Anısına- (26-30 Eylül 2021, Ankara)*. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
4. Baysal, Nagihan (2021), Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Anlatmasında Ejderha ve Kutsalın Yeniden Yaratımı, *4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi⁶ (02-04 Eylül 2021) Kongre Kitabı (Ed. Ramazan Gafarlı)*, Ankara: IKSAD FARABİ Yayınevi, s. 214-223. [“Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi” boyuna konu olan Salur Kazan ile yedi başlı ejderha arasındaki mücadele ve buna bağlı olarak meydana gelen kaos ile Salur Kazan’ın mücadeleden galip ayrılmasıyla meydana gelen kozmosla toplumsal birliğin ve bütünlüğün dolayısıyla kutsalın yeniden yaratımı olgusunun incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, boylarda yer alan olaylar üzerinden bireyden hareketle toplumun bütünlüğünün yeniden sağlanması ve bu sayede yeni bir düzenin kurulması durumu inanç sistemini merkeze alan bir bakış ile tahlil edilmeye çalışılmıştır.]
5. Bekki, Salahaddin (2021), Meddah Behçet Mahir’in Anlattığı Köroğlu Kollarında Dede Korkut Tesiri, *Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Ed. Özgür Güvenç vd.)*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, s. 181-186. [Meddah Behçet Mahir’in anlattığı Köroğlu kollarının teşekkülünde Dede Korkut’un oynadığı rolün tespit ve tahlil edilmeye çalışıldığı çalışmada, Behçet Mahir tarafından anlatılan Köroğlu kollarında Dede Korkut’un hem kompozisyon hem de motifsel anlamda tesiri olduğu ve Köroğlu destanının Dede Korkut tesiriyle şekillendiğinin söylenebileceği ifade edilmiştir.]
6. Büyükkahya, Bahar (2021), Dede Korkut Hikâyeleri Günbet / Türkmen Nüshasında Yiyecekler ve İçecekler Üzerine Bir İnceleme, *I. Lisansüstü Sosyal Bilimler Sempozyumu (28-29 Mayıs 2021, Kocaeli-Uzaktan)*. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
7. Ceylan, Muhammet Nuri (2021), Dede Korkut’tan Halk Hikâyelerine Kahraman Kadın Tipi’nin Değişim ve Dönüşümü, *I. Sosyal Bilimler Sempozyumu (28-29 Mayıs 2021, Kocaeli-Uzaktan)*. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]

⁶ 4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (02-04 Eylül 2021) Azerbaycan-Bakü: AMEA Folklor Enstitüsü ile Türkiye-İzmir: Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü’nün işbirliği ile genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden “uzaktan” icra edilmiştir. Diğer yandan bu çalışmanın alanı “Türkiye’de 2021 yılında yapılan *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmalar” ile sınırlıdır. Söz konusu çalışma alanı sınırlandırması nedeniyle kongreye Türkiye’den katılan katılımcıların bildirimleri “Türkiye’de 2021 yılında yapılan *Dede Korkut Kitabı* merkezli çalışmalar” kapsamında değerlendirilerek kayda alınmışlardır (E.V.)

8. Çapçioğlu, İhsan. Aygün Aliyeva (Dede Korkut Destanı Örneğinde İncanın Ahlâkî ve Kültürel Değerlerin Korunmasındaki Rolü, 4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (02-04 Eylül 2021) Kongre Kitabı (Ed. Ramazan Gafarlı), Ankara: IKSAD FARABİ Yayınevi, s. 93-101. [Dede Korkut Kitabı'nın Dresden Nüshasında yer alan boylardan hareketle incanın ahlâkî ve kültürel değerlerin korunmasındaki rolünün incelendiği çalışmada, boylarda yer alan değerlerin İslam ahlâkının temel ilkeleriyle örtüştüğü ortaya konulmuştur.]
9. Çobanoğlu, Sacide (2021), Halkbilimsel Metaetik Kurama Göre Halk Felsefesinde Sağlıklı Olmak Olumlu Etik Değerinin Dede Korkut Örnekleme, *Halk Kültüründe Sağlık Uluslararası Sempozyumu (09-11 Aralık 2021, Ürgüp)*. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
10. Ekici, Metin (2021), Dede Korkut Anlatmalarını Nasıl Okumalıyız?, 4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (02-04 Eylül 2021) Kongre Kitabı (Ed. Ramazan Gafarlı), Ankara: IKSAD FARABİ Yayınevi, s. 243-248. [Dede Korkut boylarında yer alan mesajların yeni bir yorumunun ortaya konulmasının amaçlandığı çalışmada, Türklerde birlik/bütünlük fikrinin işlenişi, liyakatin önemi, kaos-kozmos fikrinin ele alınış biçimi, aşk ve sevgiye dayalı yuvanın kuruluş felsefesi, doğanın tahrip edilmesinin sonuçları ile kimlik sorununun ele alınış şekli üzerinde durulmuştur.]
11. Gasımova, Fidan (2021), Kitab-ı Dede Korkut, Köroğlu ve Kelt Destanlarında Kahraman ve Yardımcılarının Tipolojisi, *Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Ed. Özgür Güvenç vd.)*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, s. 210-216. [Söz konusu metinlerdeki kahraman ve yardımcıları tipolojisinin incelendiği çalışmada kahraman ve yardımcısının doğumu, kahramanın atı-kılıcı, esas kahramanın mitolojik kökü ve medeni kahraman fonksiyonu, kahramanın rüyası gibi motifler irdelenerek tipolojinin imge, hikâye, motif, olay örgüsü zemininde benzerlikler ihtiva ettiği tespit edilmiştir.]
12. Güvenç, Özgür A. (2021), Dede Korkut Anlatılarında Kahramanın Kendiyle Sınava, 4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (02-04 Eylül 2021) Kongre Kitabı (Ed. Ramazan Gafarlı), Ankara: IKSAD FARABİ Yayınevi, s. 280. [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
13. Kızılbuga, Nedim Mutlu (2021), Dede Korkut Kitabı'nda Buğa Sözcüğünün Mitik Kökenleri ve Ejderha ile Olan İlişkisi, II. Uluslararası Mitoloji Sempozyumu (08-10 Haziran 2021, Ardahan) Bildiriler Kitabı, s.: 480-493. [Buğa ismi ile Dede Korkut boylarında geçen boğa/geyik şeklinde tasavvur edilen canavarın sözlü ve yazılı kaynaklarda ejderha ile olan ilişkisinin derin anlam okuması yöntemi ile alındığı çalışmada, geyik ve ejderha arasında çeşitli ortak özellikler bulunduğu, söz edilen geyiğin ejderha tasavvurunun somut bir yansıması olarak ortaya çıktığı yönünde görüş ileri sürülmüştür.]
14. Memmedli-Goca, Gülnara ve Şurettin (2021), Dede Korkut'taki Emran ve Gürcü Mitolojisindeki Amiran(i) Karakterlerinin Karşılaştırılması, II. Uluslararası Mitoloji Sempozyumu (08-10 Haziran 2021, Ardahan) Bildiriler Kitabı, s.: 657-667. [Gürcü mitolojik efsanesi olan "Amiraniani" ile Dede Korkut Kitabı'ndaki "Begil Oğlu Emran Boyu" arasında ve Gürcü Amiran'ı ile Emran'ı / İmran'ı arasında tipolojik karşılaştırmalar yapmak amacıyla hazırlanan çalışmada isim benzerlikleri ve mitsel-öyküsel görev eşdeğerliği zemininde incelenerek kimi (tam benzerlik olmaması, benzerliğin isim-motif yakınlığı düzende kalması, her iki karakterin de avcı oğlu olması, kahramanların olgunlaşma süreçlerinin benzemesi, kahramanların hayat ve mücadelelerinde av/demir/dağ/su simgelerinin yer alması gibi.) tespitlerde bulunulmuştur.]

15. Özdamar, Fazıl (2021), İran Türklerinde Yeniden Yaratılan Bir Destan: Kan Turalı ve Selcan Destanı, 4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (02-04 Eylül 2021) Kongre Kitabı (Ed. Ramazan Gafarlı), Ankara: IKSAD FARABİ Yayınevi, s. 174-203. [İran’da yaşayan Türk âşıklardan Ali Rıza Zihak’ın nazma çektiği “Kan Turalı ve Selcan Hatun Destanı”nın metinlerarası ve şekil-yapı zeminlerinde incelendiği çalışmada, ana metnin oluşturulmasında değiştirme-kesme-ekleme yöntemlerinin uygulanmasıyla kimi bölümlerinde alt metinden uzaklaşılabildiği, metinlerin nazım-nesir karışık şekilde kurgulandığı, İran Türklerinde milli kimliğin inşası ve korunmasında Dede Korkut boylarının seçildiği yolunda tespitlerde bulunulmuştur.]
16. Rzasoy, Seyfeddin (2021), Dede Korkut Çalışmalarında Yeni Yönelimler ve Yöntemler, 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (16-18 Nisan 2021, Uzaktan). [Tam Metin Bildirileri kitabında yer almadığından incelenememiştir.]
17. Teyyubova, Nazlıhanım (2021), Dede Korkut Hikâyeleri’nin Dilinde Koşulluluk Kavramı, IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı –Bilge Tonyukuk Anısına- (26-30 Eylül 2021, Ankara). [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
18. Toprak, Funda (2021), Ejderhayı Öldüren İki Kahraman: Ferhâd ve Salur Kazan, V. Uluslararası Dil ve Araştırmaları Sempozyumu “DTCF’de Türkoloji’nin Yeri” (21-22 Ekim 2021, Ankara).[Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]
19. Yalçın, Süleyman Kaan (2021), Dede Korkut Hikâyelerinin Türkmen Sahra Nüshasındaki Birincil Uzun Ünlülerden Kaynaklanan Seslik İzler Üzerine Bir Değerlendirme, IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı –Bilge Tonyukuk Anısına- (26-30 Eylül 2021, Ankara). [Bildiri tam metni yayımlanmadığından incelenememiştir.]

Çeşitli Etkinlikler⁷

1. Uzaktan Söyleşi Programı (08 Ocak 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği’nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00’de başlayan canlı yayınında “Dede Korkut Okumaları” başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*’nın “Mukaddime”si ve “Dirse Han Oğlu Boğaç Han” boyu uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.
2. Uzaktan Söyleşi Programı (15 Ocak 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği’nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00’de başlayan canlı yayınında “Dede Korkut Okumaları” başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*’ndan bir boy uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.
3. Uzaktan Tanıtım Programı (25 Ocak 2021): TÜRKSOY tarafından yayımlanan, Kenan Çarboğa’nın Dede Korkut boylarını nazma çektiği “Korkutname” kitabı TÜRKSOY Genel Sekreterliği’nde (Ankara) düzenlenen uzaktan toplantı ile tanıtılmıştır.
4. Uzaktan Söyleşi Programı (12 Şubat 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği’nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00’de başlayan canlı yayınında “Dede Korkut Okumaları” başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*’ndan bir boy uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.
5. Uzaktan Söyleşi Programı (24 Şubat 2021): Milli Düşünce Merkezi genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden düzenlenen “İstanbul Edebiyat Sohbetleri” programında Prof. Dr.

⁷ Sıralama kronolojik ölçekte yapılmıştır.

Abdulkadir Emeksiz “Dede Korkut Anlatıları Ne Anlatır?” başlıklı uzaktan söyleşi gerçekleştirmiştir.

6. Uzaktan Konferans (05 Mart 2021): Osmangazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden düzenlenen “Türkoloji Konuşmaları-6” programında Prof. Dr. Ali Duymaz “Kültürel Mirasımız Dede Korkut” başlıklı uzaktan konferans vermiştir.

7. Uzaktan Söyleşi Programı (19 Mart 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği’nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00’de başlayan canlı yayınında “Dede Korkut Okumaları” başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*’ndan bir boy uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.

8. Belgesel Projesi (21 Mart 2021): T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü’nün desteği ve Ankara Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi koordinasyonunda; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KUDAKA, Bayburt Valiliği, Bayburt Belediyesi, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Uşak Üniversitesi, Bozok Üniversitesi, Azerbaycan Hazar Üniversitesi, Semerkant Devlet Üniversitesi, Türk-Kazak Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan El Farabi Üniversitesi ve Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi gibi kurumların işbirliğinde “Uluslararası Unutulan Sözler Hayat Bulsun Dede Korkut İzinde Sözünde Projesi” kapsamında çekilen “Dede Korkut’un İzinde Sözünde” belgeselinin ilk gösterimi Youtube video paylaşım sitesindeki GİTMEDYA hesabından yapılmıştır.

9. Uzaktan Seminer Programı (24 Mart 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği’nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 14.00’de başlayan “Üsküdar Öğretmen Destek Eğitim Programı Çevrim İçi Seminerler” başlıklı canlı yayınında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından “Dede Korkut Masalları” üzerine uzaktan seminer verilmiştir.

10. Uzaktan Söyleşi Programı (27 Mart 2021): Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Topluluğunun genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden saat 19.00’da başlayan canlı yayınında “Dede Korkut Nüshaları Üzerine Bir Söyleşi” başlığı altında Prof. Dr. Metin Ekici tarafından uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

11. Uzaktan Söyleşi Programı (06 Nisan 2021): İslam Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Ses Sanat ve Edebiyat Kulübünün işbirliği ile genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden Ömer Fatih Andı ve Betül Bilgin’in moderatörlüğünde, saat 20.00’de başlayan “Dede Korkut Okumaları-1” canlı yayınında Prof. Dr. Hayati Develi ve Prof. Dr. Abdullah Azmi Bilgin ile “Dede Korkut, Bayındır Han” konulu uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

12. Uzaktan Söyleşi Programı (09 Nisan 2021): Türkiye Kamu Çalışanları Kalkınma ve Dayanışma Vakfı Erzurum Şubesi tarafından genel ağda Facebook sosyal paylaşım sitesindeki Facebook/turkaverzurum sayfası üzerinden Tevhit Yazıcı’nın yöneticiliğinde, saat 20.00’de başlayan canlı yayınında Prof. Dr. Salahaddin Bekki ile “Yeni Belgeler ve Bilgiler Işığında Dede Korkut” konulu uzaktan söyleşi yapılmıştır.

13. Uzaktan Söyleşi Programı (10 Nisan 2021): Nükhet Okutan Davletov ile Okuma Kulübü tarafından genel ağda Kapadokya Üniversitesinin Youtube video paylaşım sitesindeki hesabı üzerinden Nükhet Okutan Davletov’un yöneticiliğinde, saat 20.00’de başlayan canlı yayında Prof. Dr. Salahddin Bekki ile *Dede Korkut Kitabı Araştırmalar* kitabı üzerine uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

14. Uzaktan Söyleşi Programı (13 Nisan 2021): İslam Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Ses Sanat ve Edebiyat Kulübünün işbirliği ile genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı

üzerinden Ömer Fatih Andı ve Merve Ayar'ın moderatörlüğünde, saat 21.00'de başlayan "Dede Korkut Okumaları-2" canlı yayınında Doç. Dr. Muzaffer Yılmaz ve Doç. Dr. Dursun Ali Tökel ile "Tepegöz, Basat" konulu uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

15. Uzaktan Söyleşi Programı (16 Nisan 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği'nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00'de başlayan canlı yayınında "Dede Korkut Okumaları" başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*'ndan bir boy uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.

16. Uzaktan Söyleşi Programı (21 Nisan 2021): İslam Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Ses Sanat ve Edebiyat Kulübünün işbirliği ile genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden Ömer Fatih Andı ve Merve Ayar'ın moderatörlüğünde, saat 22.00'de başlayan "Dede Korkut Okumaları-3" canlı yayınında Doç. Dr. Başak Burcu Eke ve Doç. Dr. Dursun Ali Tökel ile "Deli Dumrul, Azrail Aleyhisselam" konulu uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

17. Uzaktan Söyleşi Programı (27 Nisan 2021): İslam Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Ses Sanat ve Edebiyat Kulübünün işbirliği ile genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden Ömer Fatih Andı ve Merve Ayar'ın moderatörlüğünde, saat 21.15'de başlayan "Dede Korkut Okumaları-4" canlı yayınında Prof. Dr. Metin Ekici ve Prof. Dr. Hanifi Vural ile "Boğaç Han, Dirse Han" konulu uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

18. Uzaktan Söyleşi Programı (06 Mayıs 2021): İslam Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Ses Sanat ve Edebiyat Kulübünün işbirliği ile genel ağda Zoom görüntülü iletişim programı üzerinden Ömer Fatih Andı ve Merve Ayar'ın moderatörlüğünde, saat 21.30'da başlayan "Dede Korkut Okumaları-5" canlı yayınında Doç. Dr. Muzaffer Yılmaz ve Dr. Öğr. Üyesi Mesut Koçak ile "Salur Kazan, Yedi Başlı Ejderha" konulu uzaktan söyleşi gerçekleştirilmiştir.

19. Uzaktan Söyleşi Programı (21 Mayıs 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği'nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00'de başlayan canlı yayınında "Dede Korkut Okumaları" başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*'ndan bir boy uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.

20. Uzaktan Söyleşi Programı (09 Haziran 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği'nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00'de başlayan canlı yayınında "Dede Korkut Okumaları" başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından *Dede Korkut Kitabı*'ndan bir boy uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.

21. Konferans (01 Ekim 2021): Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğünce düzenlenen Tubitak 4007 Bilim Şenliği (30 Eylül-02 Ekim 2021) kapsamın Prof. Dr. Metin Ekici tarafından "*Dede Korkut Kitabı* Nasıl Okunmalı? Korkut Ata'dan Türk Gençlerine" başlıklı konferans verilmiştir.

22. Uluslararası Toplantı (22 Ekim 2021): T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın ev sahipliğinde İstanbul'da düzenlenen Türk Konseyi Medya Formu'nda Kazakistan ile TRT (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu) işbirliğinde Dede Korkut dizisi çekileceği dile getirilmiştir.

23. Konferans (01 Kasım 2021), Ahmet Yesevi Üniversitesi Türkoloji Araştırma Enstitüsü ve Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü işbirliği ile Kazakistan/Türkistan'da düzenlenen etkinliğe katılan Prof. Dr. Metin Ekici, "Dede Korkut Anlatmalarındaki Değerler" başlıklı konferans vermiştir.

24. Konferans (06 Kasım 2021): İstanbul İl Millîği Eğitim Müdürlüğünce düzenlenen Edebiyat Akademisi programı kapsamında, Prof. Dr. Abdulkadir Emeksiz tarafından "Dede Korkut Metinlerinde Türk Kültürüne Ait Kodlar" başlıklı konferans verilmiştir.

25. Uzaktan Konferans Programı (12 Kasım 2021): Kilis 7 Aralık Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAMER) tarafından genel ağda Youtube video paylaşım sitesi üzerinden Sahra İpek Edis Aydoğan'ın yöneticiliğinde, saat 16.00'da başlayan canlı yayında Prof. Dr. Salahaddin Bekki "Dede Korkut'ta Kadın" konulu uzaktan konferans vermiştir.

26. Uzaktan Söyleşi Programı (12 Kasım 2021): Anadolu Bilgelerini Araştırma Derneği'nin genel ağda Instagram sosyal paylaşım hesabı üzerinden saat 21.00'de başlayan canlı yayınında "Dede Korkut Okumaları" başlığı altında Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı tarafından "Kazan Bey Oğlu Uruz'un Tutsak Olduğu boy" uzaktan okunmuş ve açıklamalarda bulunulmuştur.

27. Film Festivali (08-12 Kasım 2021): T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığınca ilk kez "Merhamet Yüklü Kanatlar" mottosuyla "Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali" düzenlenmiştir. Festivalde 42 yapım seyirciyle buluşmuş, uzun metraj kurmaca ve belgesel kategorilerinde 17 eser yarışmıştır. Festivalde "Türk Dünyası Katkı Ödülleri" Bakü Medya Merkezine, Özbekistan Sinema Ajansı, Kazak Film Stüdyosu, Kırgız Sinema Film Stüdyoları ve Türkiye adına TRT'ye verilmiştir. Festivalin vefa ödülü ise Cengiz Aytmatov adına oğlu Eldar ve kızı Şirin Atmatov'a takdim edilmiştir. "En İyi Film Ödülü"ne Dağınık Ölümle arasında filmi layık görülürken; "Belgesel Film Yarışması" ödülleri birinciliği İran'dan "İkizler", ikinciliği Özbekistan'dan "Halkın Cesareti", üçüncülüğü de Rusya'dan "Dil Bilimci" adlı yapım elde etmiştir. "Kurmaca Film Yarışması" ödülleri ise dört kategoride verilmiş; "En İyi Film Ödülü"ne Azerbaycan'dan "Dağınık Ölümle Arasında" adlı yapımı, "En İyi Yönetmen Ödülü"ne Kırgızistan'dan "Şambala" filminin yönetmen ve senaristi Artıkpay Suyundukov'u, "En İyi Senaryo Ödülü"ne Türkiye'den "Mavzer", "Jüri Özel Ödülü"ne Özbekistan'dan "Tutkunluk" adlı yapımı değer görülmüştür. 13 Kasım 2021 tarihinde yapılan törenle ödüller sahiplerine teslim edilmiştir. Gelecek yıllarda da düzenlenmesi planlanan festival 2022 yılında Türk Dünyası Kültür Başkenti Bursa'da, 2023 yılında Azerbaycan Şuşa'da, 2024 yılında Kazakistan'da, 2025 yılında Özbekistan'da ve 2026 yılında da Kırgızistan'da yapılacağı kaydedilmiştir.

Çalışmalara Dair Birkaç Söz

Türkiye'de 2020 yılında *Dede Korkut Kitabı* merkezli (7) tez, (65) [7 bilimsel, 3 eğitim yardımcı materyali, 55 popüler] kitap, (50) makale, (33) bildiri ve (21) çeşitli etkinlik [sempozyum, konferans, yarışma, dijital ortamda uzaktan ders programı, uzaktan etkinlik/oyun, uzaktan anlatı programı, uzaktan söyleşi programı] tespit edilmişken; 2021 yılında *Dede Korkut Kitabı* merkezli (7) tez, (58) [12 bilimsel, 7 eğitim yardımcı materyali, 39 popüler] kitap, (51) makale, (19) bildiri ve (27) çeşitli etkinlik [konferans, belgesel projesi, film festivali, uluslararası toplantı, uzaktan söyleşi programı, uzaktan tanıtım programı, uzaktan konferans] yapıldığı görülmüştür. 2021 yılında bir önceki yıla göre tez çalışmalarında artış olmazken kitap yayımlarında %10,77 azalış, bildiri sunumunda %42,42 azalış, çeşitli etkinliklerin icrasında %28,57 oranında artış görülürken, makale üretiminde %2 oranında artış dikkati çekmiştir. Kitap yayımı miktarlarına bakıldığında bilimsel formlu kitaplarda %71 artış, eğitim yardımcı materyali formlu kitaplarda %133 artış; popüler kitaplarda ise %71 oranında azalış fark edilmiştir. Diğer yandan Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerine göre 2020 yılında 433.213.632 adet süreli olmayan yayına bondrol verilmişken, 2021 yılında bu miktar 438.679.864'e yükselmiş (URL-8), %1,26 oranda artış gerçekleşmiştir. 2021 yılında süreli olmayan yayınlar genelinde %1,26 oranında artarken, *Dede Korkut Kitabı* merkezli kitap yayımlarında %10,77 oranında azalış olduğu anlaşılmıştır. Dikkat edilecek olursa kitap yayınlarının toplamındaki sayısal azalış popüler yayın miktarlarındaki düşüştan kaynaklanmıştır. Yaşanan ağır ekonomik şartlara bağlı olarak kâğıt ve baskı maliyetlerdeki fahiş artışın yanı sıra Covid-19 salgınının gündelik hayatın her alanında olduğu gibi eğitim ve kültür alanına olan etkisinin devam etmesi, *Dede Korkut Kitabı*'nın 2018 yılı sonunda İnsanlığın Somut Olmayan

Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne kaydedilmesi ve 2019 yılı içinde yayımlanan “Günbed Yazması”nın Türkoloji camiasında ve kamuoyunda oluşturduğu gündemin/heyecanın etkisini yitirmesi ve “100 Temel Eser Genelgesi”nin yürürlükten kaldırılması gibi nedenlerin popüler yayın miktarlarını olumsuz etkilediğini⁸ söylemek mümkündür.

Dede Korkut Kitabı zemininde 2021 yılında çıkarılan popüler yayınlardan 3'ünde yazar adına yer verilmemiştir. Erken Cumhuriyet Dönemi'nden başlayarak devam eden bu sorunu yazar tarafından yayına adının kaydedilmemesi veya müstear ad belirtilmesini, “sahiplenmeme isteği”nin dışı vurumu olarak değerlendirilebilir⁹.

2021 yılında yayımlanan *Dede Korkut Kitabı* zeminli (51) makale miktarı son on yıllık sayısal veriler dikkate alındığında yüksek seviyededir. Yıl içerisinde tespit edilen *Dede Korkut Kitabı* zeminli (19) bildiri ise genel ağ üzerinden düzenlenen uzaktan sempozyumların yanı sıra düzenlenmeye başlanılan yüzyüze sempozyumlarda sunulmuştur. Makale, bildiri ve bilimsel formu kitaplarda *Dede Korkut* boylarının genelde 2020 ve öncesi yıllardakine benzer çerçeveler/ölçütler¹⁰ odağında irdelendiği gözlemlenmiştir.

Önceki yıllarda olduğu gibi 2021 yılında da Türkiye’de *Dede Korkut Kitabı* üzerine bugüne kadar yayımlanan bilimsel çalışmalarda genellikle boyların “neyi anlattığı” sorunu üzerinde yoğunlaşmış, “niye anlatıldığı” sorunu dikkate alınmamıştır.

Üretilen metinlerdeki kurgu, yazım/sunum yönteminde 2021 yılında da geçmiş yıllardaki alışkanlıklardan vazgeçilmemiştir. Yine makale ve bildiri metinleri genelde ortalama 20-25 sayfadan az olmamış, kuramsal çerçeveye geniş yer verilmiş, alıntı ağırlıkla kurgulanan çoğu metinde yazarların özgün görüşleri/analizleri/teklifleri öne çıkarılamamıştır. Tekraren dile getirmekte yarar vardır ki, bu sorun “üç saygı”¹¹ yaklaşımının benimsenmesi ve hayata geçirilmesiyle aşılabilecektir.

Sanatsal formu yayımlar bağlamında *Dede Korkut Kitabı* zemininde 2021 yılında gerçekleştirilen film, tiyatro oyunu, müzik eseri, çizgi film, çizgi kitap, dijital oyun vb. çalışma tespit edilememiştir. Popüler yayınlar ise, ağırlıkla metin neşri biçiminde üretilmişlerdir.

Covid 19 salgınının etkilerini gündelik hayatın her alanında hissettirmeye devam ettiği 2021 yılında Türkiye’de, *Dede Korkut Kitabı* zemininde (27) konferans, belgesel projesi, film festivali, uluslararası toplantı, uzaktan söyleşi programı, uzaktan tanıtım programı, uzaktan konferans formunda etkinlik gerçekleştirilmiştir. Söz konusu etkinliklerden TÜRKSOY Genel Sekreterliği’nce “Korkutname” kitabının basılması ve tanıtım toplantısının düzenlenmesi (25 Ocak 2021), “Dede Korkut’un İzinde Sözünde” (21 Mart 2021) başlıklı belgesel projesi ve “Merhamet Yüklü Kanatlar” mottosuyla düzenlenen “Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali” (08-12 Kasım 2021) dikkat çekici ve *Dede Korkut Kitabı*’na yönelik olarak geleceğe dair umut verici olanlardır.

Sonuç

⁸ “100 Temel Eser Genelgesi”nin yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte *Dede Korkut Kitabı*’nın ilk ve orta öğretim müfredatıyla ilişkilendirilmesinden vazgeçilmesi nedeniyle söz konusu popüler yayınlara olan talebin azalması muhtemeldir. Yayınevleri ağırlıkla arz-talep dengesi güderek kitap üreten müesseselerdir. Arz-talep dengesi dikkate alındığında talep düşüşünde yayınevleri tarafından arz da düşürülecek, yayımların azaltılması yoluna gidilecektir. 2019 yılına göre 2020 yılında popüler yayın miktarlarındaki %37 oranında azalış; 2020 yılına göre de 2021 yılında % 10,77 oranındaki düşüş dikkate alındığında yayınevlerinin arz-talep dengesi güderek yayımları azalttıkları, böylelikle bahse konu genelgenin yürürlükten kaldırılmasının menfi yönde etkili olduğu anlaşılmıştır.

⁹ “Sahiplenmeme isteği” konusunda geniş bilgi için bkz.: (Veren 2018: 58-59).

¹⁰ Geniş bilgi için bkz.: (Veren, 2021: 377-378)

¹¹ Üç saygı yaklaşımı konusunda geniş bilgi için bkz.: (Veren 2018: 127).

Türkiye’de 2021 yılında üretilen/yapılan *Dede Korkut Kitabı* merkezli pek çok popüler, bilimsel, kültürel ve sanatsal formlu tez, kitap, makale ve bildiri ile ulusal/uluslararası etkinlik nicelik ve form bağlamında kimi sebep ve saikten etkilenmiş olmasına karşın söz konusu sebep ve saiklerin etki değerlerinin düzeyi kimilerinde yüksek, kimilerinde düşük ama genelde makul seviyede kalmıştır.

Dede Korkut Kitabı zemininde 2019 yılında 104 (87 popüler kitap), 2020 yılında 65 (55 popüler kitap), 2021 yılında 58 (39 popüler kitap) kitap üretilmiştir. Kitap yayın miktarlarında yıllar itibariyle kademeli düşüş söz konusudur. 2021 yılında üretilen popüler yayın miktarındaki % 71’lik düşüşü, bir önceki yıldaki gibi Covid-19 salgınının gündelik hayatın her alanında olduğu gibi eğitim ve kültür alanına olan etkisinin devam etmesi, *Dede Korkut Kitabı*’nın 2018 yılı sonunda İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi’ne kaydedilmesi ve 2019 yılı içinde yayımlanan “Günbed Yazması”nın Türkoloji camiasında ve kamuoyunda oluşturduğu gündemin/heyecanın etkisini yitirmesi ile “100 Temel Eser Genelgesi”nin yürürlükten kaldırılması gibi nedenlerle ilişkilendirmek mümkündür. Çünkü yayınevleri ağırlıkla arz-talep dengesi güderek kitap üreten müesseselerdir. Arz-talep dengesi dikkate alındığında talep düşüşünde yayınevleri tarafından arz da düşürülmekte, yayımların azaltılması yoluna gidilmektedir. Kitap yayınları üretim miktarındaki düşüş yukarıda sıralanan sebep ve saiklerin etkilerinin sonucu olup sebep ve saiklerin etki değeri yüksek seviyede gerçekleşmiştir.

2021 yılında yayımlanan *Dede Korkut Kitabı* merkezli makale miktarında bir önceki yıla göre %2’lik artış gerçekleşerek sabit denilebilecek seviyede kalmıştır.

2019 yılında 48, 2020 yılında 33 adet *Dede Korkut Kitabı* merkezli bildiri yayımı/sunumuna karşın 2021 yılında yayımlanan/sunulan 19 bildiri ile son üç yılın en düşük seviyesi görülmüştür. Bildiri sunumu/yayımı sempozyumlarla ilintili olduğundan, tematik sempozyumlar bildiri miktarlarını etkilemektedirler. UNESCO tarafından yılların kimi Türk kültür ürünleri ve şahsiyetlerine adanması/kültürel miras listelerine alınması uygulaması bilimsel/kültürel çalışmaları doğrudan etkilemekte, ilgili yılın adandığı/miras listesine alındığı kişi/ürün temalı konferans, sempozyum, kurultay vb. türdeki çalışmalar yapılmaktadır. *Dede Korkut Kitabı*’nın 2018 yılı sonunda İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi’ne kaydedilmesinin etkisiyle 2019 yılında *Dede Korkut Kitabı* temalı sempozyumların düzenlenmesinin yanı sıra diğer sempozyumlarda da söz konusu temalı bildirilerin ağırlıkta olması bildiri miktarını arttırmıştır. 2021 yılındaki bildiri yayım/sunum miktarındaki düşüş söz konusu sebep/saik etkisinin sonucu olup sebep/saikin etki değeri yüksek seviyede kendini göstermiştir.

Dede Korkut ve *Dede Korkut Kitabı* merkezli etkinliklerin miktarı 2021 yılında artmıştır. Son iki yıldır Covid-19 salgınının etkilerini azaltmak amacıyla pek çok alanda olduğu gibi eğitim ve kültür alanında yapılan ders, sempozyum, söyleşi, konferans, anlatı vb. formlu etkinlikler; genel ağdaki video paylaşım sitelerindeki kanallar, sosyal paylaşım hesapları ve görüntülü iletişim programları üzerinden “uzaktan” gerçekleştirilmeye devam edilmiştir. “Uzaktan” yöntemi salgından korunmanın yanı sıra pek çok yönüyle de kolaylık ve fayda sağlamaktadır. Söz konusu fayda ve kolaylıklar da etkinlik miktarının artması ve çeşitlenmesine sebep olmaktadır. 2021 yılında gerçekleştirilen *Dede Korkut* ve *Dede Korkut Kitabı* merkezli etkinlik miktarındaki yükseliş söz konusu sebep /saik etkisinin sonucu olup sebep /saikin etki değeri yüksek seviyededir.

2021 yılı özelinde buraya kadar anlatılanların yanı sıra *Dede Korkut Kitabı*’na yönelik görüş ve öneriler yazılı ve sözlü ortamlarda tarafımızca defalarca dile getirilmiştir. Burada bir defa daha tekrarlanmasında fayda görülmektedir: Türk kültürünün sembol eserlerinden biri olarak kabul edilen *Dede Korkut Kitabı* zemininde yapılan bilimsel, popüler ve sanatsal formlu çalışmalarda tekrara düşülmeyerek tıkanıklık aşılmalı, metin analizinden öteye geçilerek güncel sorunların

çözümü ve geleceğin inşasına yönelik çıkarımlar yapılmalı, soğukkanlı davranılarak mistiviyeye edilmemeli, boyların “neyi anlattığı” sorunu yerine “niye anlatıldığı” sorununa odaklanılmalı, Türk kültürünün edebi mahsullerinin nesillere aktarılmasında ana sınıfından başlayarak eğitim/öğretimin her kademesinde seviyesi yükseltilerek devam edilmeli, Dede Korkut boylarının film, tiyatro oyunu, masal, müzik eseri, çizgi film, çizgi kitap, dijital oyun vb. formları hazırlanmalı, söz konusu sanatsal formlar hazırlanırken batı tarzı teknikler kullanılarak uluslararası alanda benzerleri ile yarışabilir seviye yakalanmalıdır.

Beklentimiz, Dede Korkut Kitabı merkezli çalışmaların 2022 ve sonrası yıllarda da artarak, çeşitlenerek, derinleşerek ve farklı formlara büründürülerek devam etmesi yönündedir.

Kaynaklar

- Ahmet Kocaoğlu, Serpil vd. (Ed.) (2021). *II. Uluslararası Mitoloji Sempozyumu (08-10 Haziran 2021, Ardahan) Bildiriler Kitabı*. Ardahan: Ardahan Üniversitesi Yayınları.
- Gaffarlı, Ramazan (Ed.) (2021). *4. Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (02-04 Eylül 2021) Kongre Kitabı*. Ankara: IKSAD FARABİ Yayınevi.
- Güvenç, Özgür vd. (Ed.) (2021). *Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2021). *IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı -Bilge Tonyukuk Anısına- (26-30 Eylül 2021, Ankara) Program Kitapçığı ve Bildiri Özetleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- URL-1, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim: 06.02.2022).
- URL-2, <http://www.telifhaklari.gov.tr/kitap-bandroller> (Erişim: 31.12.2021).
- URL-3, <https://dergipark.org.tr/tr/> (Erişim: 06.02.2022).
- URL-4, <https://www.yee.org.tr/tr/yayin/dede-korkut-hikayeleri> (Erişim: 31.12.2021).
- URL-5, <https://www.kitapsec.com/> (Erişim: 31.12.2021).
- URL-6, <https://www.kitapambari.com/> (Erişim: 31.12.2021).
- URL-7, <https://www.kitapyurdu.com/> (Erişim: 31.12.2021).
- URL-8, <https://www.telifhaklari.govltr/Sureli-Olmayan-Yayin-Bandrol-Satis-Bilgileri-Son-Iki-Yillik> (Erişim: 02.01.2021).
- URL-9, <https://scholar.google.com/> (Erişim: 01.01.2022).
- Veren, Ergün (2018). *“Türkiye’de Popüler Yayınlarda” Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Veren, Ergün (2020). Türkiye’de 2019 Yılında Yapılan Dede Korkut Merkezli Çalışmalar. *Halk ve Bilim Arasında Bir Ömür Prof. Dr. İsmail Görkem Armağanı*, (Hzl.: Erhan Çapraz, Betül Görkem. Recep Tek. Erol Aksoy. Uğur Başaran. Nilgün Aydın.) Konya: Kömen Yayınları, s. 523-554.
- Veren, Ergün (2021), Türkiye’de 2020 Yılında Yapılan *Dede Korkut Kitabı* Merkezli Çalışmalar, *HÜTAD Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Yıl 18, Sayı 35(Güz), s.: 351-380.
- Yolcu, Mehmet Ali. Mustafa Aça (Ed.) (2021). *Motif Vakfı Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu-II Tam Metin Bildirileri*. İstanbul: Motif Vakfı Yayınları.